

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Právo Obchod Ekonomika IX.

Jozef Suchoža, Ján Husár, Regina Hučková (eds.)

ZBORNÍK PRÍSPĚVKOV

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH
PRÁVNICKÁ FAKULTA

PRÁVO, OBCHOD, EKONOMIKA IX.

Jozef Suchoža, Ján Husár, Regina Hučková (eds.)

ZBORNÍK PRÍSPEVKOV

z medzinárodného vedeckého sympózia

PRÁVO - OBCHOD - EKONOMIKA

konaného v dňoch 23. – 25. októbra 2019 vo Vysokých Tatrách

Košice 2019

PAVOL JOZEF ŠAFÁRIK UNIVERSITY IN KOŠICE
FACULTY OF LAW

LAW, COMMERCE, ECONOMY IX.

Jozef Suchoža, Ján Husár, Regina Hučková (eds.)

COLLECTION OF PAPERS

presented at an international scientific symposium
LAW - COMMERCE - ECONOMY
held from 23rd. – 25th. of October 2019 in High Tatras

Košice 2019

Vzor citácie: SUCHOŽA, J., HUSÁR, J., HUČKOVÁ, R. (eds.): *Právo, obchod, ekonomika IX*. Košice: Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, 2019, s.27

Zborník bol vydaný v rámci riešenia grantovej úlohy č. APVV-14-0598 "Elektronizácia v podnikaní s akcentom na právne a technické aspekty". a č. APVV-17-0561 "Ľudskoprávne a etické aspekty kybernetickej bezpečnosti"

Editori:

prof. JUDr. Jozef Suchoža, DrSc.
prof. JUDr. Ján Husár, CSc.
doc. JUDr. Regina Hučková, PhD.

Recenzenti:

doc. JUDr. Gabriela Dobrovičová, CSc.
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

doc. JUDr. Alena Krunková, PhD.
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

doc. JUDr. Miroslav Štrkolec, PhD.
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani jeho žiadnu časť nemožno reprodukovať, ukladať do informačných systémov alebo inak rozširovať bez súhlasu majiteľov práv.

Za odbornú a jazykovú stránku tohto zborníka zodpovedajú autori jednotlivých príspevkov. Rukopis neprešiel redakčnou ani jazykovou úpravou.

Umiestnenie: <https://unibook.upjs.sk>

Dostupné od: 1.11.2019

ISSN 2453-921 X

ISBN 978-80-8152-775-3 (tlačaná publikácia)

ISBN 978-80-8152-776-0 (e-publikácia)

OBSAH

PREDHOVOR	9
I. REKODIFIKÁCIA SÚKROMNÉHO PRÁVA HMOTNÉHO	10
Vojen GÜTLER/K ústavnému princípu ústnosti súdneho jednání ve věcech civilních v České republice – několik poznámek.....	11
Marie KARFÍKOVÁ/ Postřehy k rekodifikaci soukromého práva hmotného a dopadům na právo daňové v České republice.....	19
Peter KOROMHÁZ/ Aktuálny stav rekodifikácie súkromného práva s prihliadnutím na oblasť ochrany osobnosti	28
Jana MITTERPACHOVÁ/ Zmluvný systém a nové zmluvné typy v návrhu novely Občianskeho zákonníka	40
Jozef SUCHOŽA - Regina HUČKOVÁ/ Úvahy o hodnotovom základe obchodného práva	51
Veronika TROJČÁKOVÁ/ Nová koncepcia bezdôvodného obohatenia v slovenskom práve	72
II. OCHRANA VERITEĽOV V OBCHODNOM PRÁVE	85
Oliver BUHALA/ Využitie informačných oprávnení spoločníkov z hľadiska ochrany ich záujmov ako veriteľov kapitálových obchodných spoločností	86
Dominika CUKEROVÁ/ Ochrana veriteľov pri premene obchodnej spoločnosti.....	98
Jaroslav DOLNÝ/ Zodpovednosť štatutárneho orgánu spoločnosti za nepodanie návrhu na vyhlásenie konkurzu: komparácia slovenského a nemeckého právneho poriadku...	111
Tomáš DVOŘÁK/ Limity ochrany věřitelů podle zákona o přeměnách obchodních společností a družstev	119
Ján HUSÁR/ Ochrana záujmov spoločníkov kapitálových obchodných spoločností	133
Branislav JABLONKA/ Komparácia akcie v akciovej spoločnosti a jednoduchej spoločnosti na akcie	143
Viliam JANÁČ/ Ochrana veriteľov pred oportunizmom spoločníkov v kapitálových spoločnostiach.....	152
Jędrzej JERZMANOWSKI/ Creditor protection models in the context of corporate mergers and divisions – a comparative analysis of Polish, EU and Slovakian regulations	163
Grzegorz KOZIEL/ Catalogue of rights vested in the creditors of participants in commercial partnerships/companies and para(<i>quasi</i>)-partnerships/companies in the usual structural form of these corporate organisational units vis-a-vis models of regulating the “intra-corporate” substantive-law status of these creditors in Polish law	173
Petr LIŠKA/ Některé povinnosti akciové společnosti při vytěsnění menšinových akcionářů.....	184

Karel MAREK/Poznámky ke smlouvě o dílo de lege ferenda.....	198
Adrián POPOVIČ/Vybrané aspekty ochrany veritel'a ako daňového subjektu v obchodnom práve v kontexte realizácie daňovej kontroly na DPH.....	211
Miroslav SEDLÁČEK/Škodní odpovědnost věřitele za podání insolvenčního návrhu	222
Roman ULIASZ/Liability of Company Directors for Company Debts and Obligations Under Polish Law	230
Lucia ŽITŇANSKÁ/Zodpovednosť člena štatutárneho orgánu voči veriteľom podľa platného práva a podľa návrhu rekodifikácie zodpovednostného systému súkromného práva	237
III. ROZHODCOVSKÉ KONANIE	248
Alexander J. BĚLOHLÁVEK/Vyloučení rozhodce v řízení před stálým rozhodčím soudem a v řízení <i>ad hoc</i>	249
Jaroslav ČOLLÁK/Rozhodcovské konanie ako prejav vôle účastníkov – (posledná?) vôľa ruší skoršiu alebo – niekoľko procesnoprávných úvah o možnosti zrušenia rozhodcovského rozsudku a súvisiacich hmotnoprávných následkoch	261
Mariusz FRAS/The public policy clause as basis for refusal to recognize or enforce an arbitration award in Polish arbitration law in comparative perspective	286
Pavel HORÁK/Limity možností stran zvolit si rozhodce	298
Pavol KUBÍČEK/Stále rozhodcovské súdy verus rozhodcovské konanie ad hoc v právnej úprave Slovenskej republiky.....	309
Tereza PROFELDOVÁ/Výše a způsob určení nákladů řízení a odměny rozhodce v řízení před stálým rozhodčím soudem a v řízení ad hoc.....	317
David ŘEZNÍČEK/Opatření proti nečinnosti rozhodce v režimu řízení před stálým rozhodčím soudem ve srovnání s řízením <i>ad hoc</i>	329
Naděžda ROZEHNALOVÁ/Autonomie vůle stran vs. intervence soudů.....	340
IV. PRÁVNE A ETICKÉ ASPEKTY UMELEJ INTELIGENCIE.....	353
Ewelina BADURA/Artificial intelligence and protection of consumer rights.....	354
Josef BEJČEK/Chytré smlouvy jakožto smlouvy „chytře“ protiprávní	361
Luboš DOBROVIČ/Umelá inteligencia ako výzva pre pracovné právo a trh – možnosti, riziká a perspektívy.....	382
Ágnes JUHÁSZ/Transition of the driver's rights and duties in light of the automation of vehicles	393
Aneta KAŽMIERCZYK - Kinga MICHAŁOWSKA/Legal aspects of high technologies and artificial intelligence in medicine and health protection – selected issues	405

Jolanta LORANC-BORKOWSKA/Responsibility for damage caused by a physical defect of an autonomous car in Polish law.....	415
Peter MIHÓK/Vybrané právne a etické aspekty umelej inteligencie pri elektronickom monitoringu obvinených a odsúdených osôb	423
Marianna NOVOTNÁ - Zuzana ADAMOVÁ/Deliktná zodpovednosť za ujmu, ktorá vznikla pri využívaní systémov umelej inteligencie	445
Aleksandra NOWAK-GRUCA/Personhood for Artificial intelligence (AI). Selected ethical and legal problems.....	456
Réka PUSZTAHELYI/Strict liability implications of autonomous vehicles with a special view to programming choices	468
Maciej ROGALSKI/Artificial intelligence in telecommunications services	479
Monika SEILEROVÁ/Vplyv robotizácie na pracovnoprávne vzťahy a zdravie zamestnancov	490
Monika STOJÁKOVÁ/Teoreticko-právne postrehy využitia technológie Blockchain vo finančnom sektore	513
Monika SZARANIEC/Artificial Intelligence and Big Data in the operation of insurance companies and the situation of their customers. Selected legal issues.....	521
Renáta ŠÍNOVÁ/Bayesovské usudzovanie jako „nový přístup“ k hodnocení důkazů (návrát ke kořenům v moderní společnosti).....	532
Martin ŠOLC/Občanskoprávní odpovědnost za umělou inteligenci v rámci klinického rozhodování v medicíně	542
Peter VOJČÍK/Drony a súkromné právo	554
Jana ŽULOVÁ/Monitorovanie stresu zamestnancov nositeľnou elektronikou (právny rámec)	562

Mgr. Tereza Profeldová

Západočeská univerzita v Plzni, Právnická fakulta

Výše a způsob určení nákladů řízení a odměny rozhodce v řízení před stálým rozhodčím soudem a v řízení ad hoc

The amounts and ways of determination of the costs of the proceedings and the arbitrator's fee in proceedings held before an arbitral institution and in ad hoc proceedings

Abstrakt

Příspěvek představuje způsob stanovení nákladů řízení a odměny rozhodce. V institucionalizovaném rozhodčím řízení mají strany omezenou možnost výši nákladů ovlivnit, když stálé rozhodčí soudy mají v tomto směru vlastní procesní pravidla. Strany využívají možnosti se od těchto pravidel odchýlit a sjednat vlastní kritéria pro úhradu nákladů řízení. Rozhodčí řízení ad hoc poskytuje stranám pro toto větší prostor. Proveden je doktrinální výklad a komparativní srovnání jednotlivých úprav.

Klíčová slova: rozhodčí řízení ad hoc, rozhodčí instituce, náklady řízení, odměna rozhodce, náklady právního zastoupení.

Abstract

This paper introduces ways in which the costs of the proceeding as well as the arbitrator's fee are determined. Parties have limited options to influence these costs in proceedings before arbitral institution since they have their own procedural rules in this respect. Parties use the opportunity to deviate from these rules and to agree on their own criteria for the payment of the costs. The ad hoc proceedings provide the parties with more flexibility for this. Doctrinal interpretation and comparison of individual rules is provided.

Key words: ad hoc arbitration, arbitral institution, costs of the proceedings, arbitrator's remuneration, legal costs.

JEL Classification: K410

Kromě výhod rozhodčího řízení, které jsou obecně známé (efektivita, flexibilita, důvěrnost, autonomie stran atd.) představuje pro strany, neméně důležitou otázkou problematika nákladů řízení. Jedná se o jedno z kritérií, v jejichž důsledku se strany pro tuto možnost řešení sporu rozhodnou nebo ji naopak odmítnou. Nejedná se přitom pouze o samotnou výši těchto nákladů, když v současné době již zdaleka neplatí, že rozhodčí řízení představuje variantu mechanismu řešení sporu, která je pro strany atraktivní i

z finančního hlediska. Naopak za jeden z největších problémů, s nimiž se mezinárodní rozhodčí řízení aktuálně potýká, lze považovat nárůst nákladů řízení, které se v mnoha případech dostávají do částek, které lze již označit za astronomické.

Z pohledu stran může být lákavější jiný aspekt, a totiž že v obecné rovině a za předpokladu, že aplikovatelná úprava *lex arbitri* nestanoví specifická omezení, mohou být předmětem náhrady jakékoliv náklady související s rozhodčím řízením, za předpokladu, že je možné je označit za přiměřené. Oproti civilnímu řízení je tak například možné nárokovat náklady interního právního poradenství nebo náklady spojené se soudními řízeními vedenými v přímé souvislosti se sporem stran.¹ Typickými příklady těchto řízení jsou řízení o návrhu na vydání předběžného opatření vedeného v rámci pomocných funkcí soudu nebo řízení zahájené žalovanou v rozhodčím řízení nejprve u obecného soudu s tím, že druhá ze stran zde úspěšně vznesla námitku existence rozhodčí smlouvy, která se na věc vztahuje.

Kromě toho je nutné zdůraznit, že se nejedná pouze o druhy nákladů, které mohou být předmětem náhrady, ale současně se neuplatní ani omezení, pokud jde o jejich výši. Na rozdíl soudců obecných soudů nejsou rozhodci vázáni procesní úpravou *lex fori* upravující možnosti náhrady nákladů řízení. I toto může být přitom někdy zásadní překážkou pro přístup k civilním soudům, kdy není zohledněna složitost sporu a nezbytnost vysoce kvalifikovaného poradenství. I v případě plného úspěchu ve věci se tak straně může vrátit pouhý zlomek nákladů, které byla strana nucena na ochranu svých práv vynaložit. V praxi tak dochází k přiznání všech nákladů, které je možné z objektivního hlediska považovat za oprávněné a přiměřené. Toto kritérium je nezbytné chápat ve smyslu oprávněného očekávání stran, pokud jde o to, jaké náklady bude v případě neúspěchu povinna hradit. Pominout nelze ani vedlejší *výchovný* účinek na strany, kdy je počítáno s tím, že tyto budou dobře zvažovat vznášení žalobních návrhů, které již na první pohled postrádají legitimitu a mají za účel poškodit druhou stranu.

ÚPRAVA NÁKLADŮ ŘÍZENÍ *LEX ARBITRI*

Úprava *lex arbitri* značného množství států, jako například Švýcarsko (Wolff, 2013), Francie či Česká republika, problematiku náhrady nákladů řízení výslovně neupravuje a ponechává ji na rozhodčích institucích či rozhodcích *ad hoc*. Lze ale nalézt právní řády, které předmětnou problematiku výslovně zmiňují. V této souvislosti lze zmínit např. Švédsko,² Anglie,³ Spolková republika Německo⁴ a mezi dalšími i Rakousko.⁵ Je nutné zdůraznit, že i v těchto případech, kdy zákonodárce nemlčí a daná problematika je

¹ Zde hrají svou roli i další okolnosti. Neplatí, že by se strana nemohla v rozhodčím řízení domáhat náhrady nákladů, které vynaložila v souvisejícím řízení, jestliže je možné vznést odpovídající nárok v takovém souvisejícím řízení. Náhrada nákladů řízení dle předpisů civilního procesu je většinou omezena, což neplatí v rozhodčím řízení. Je proto nutné vyrovnat se s tím, zda a za jakých podmínek mohou rozhodci přiznat jako náhradu nákladů rozdíl mezi částkou přiznanou v souvisejícím řízení a fakticky vynaloženými náklady.

² Ustanovení čl. 42 zákona o rozhodčím řízení (Lag (SFS 1999:116) om skiljeförfarande).

³ Ustanovení čl. 59 a násl. Arbitration Act 1996.

⁴ Ustanovení § 1057 ZPO (německý civilní soudní řád - BGBI. I S. 3202; 2006 I S. 431; 2007 I S. 1781, ve znění pozdějších předpisů).

⁵ Ustanovení § 609 rakouského civilního soudního řádu (zákon č. RGBI. Nr. 113/1895 ze dne 01. 08. 1895, ve znění pozdějších předpisů).

pojednána, nejedná se o stanovení přesných pravidel, nýbrž je kladem důraz na zohlednění specifických okolností každého případu.

Obvykle bývá zmíněna autonomie stran, v jejímž rámci si strany mohou sjednat vlastní pravidla pro rozhodnutí o náhradě nákladů řízení. Tuto autonomii lze využít v mnoha směrech. Strany jsou oprávněny vymezit okruh nákladů, které mohou být vůbec předmětem náhrady, může být omezen jejich rozsah (tj. strany sjednají, že od určité výše již ponese tyto náklady bez ohledu na výsledek řízení samy), mohou být vymezena specifická kritéria, která by měla být při rozhodování o nákladech zohledněna.⁶ Může být uzavřena dohoda o tom, že bez ohledu na výsledek řízení ponese každá ze stran náklady rozhodčího řízení ze svého.

Pokud jde o výše uvedené úpravy *lex arbitri*, za nejpodrobnější z nich je nutné považovat Arbitration Act 1996, což ovšem neznamená, že by tento obsahoval specifická pravidla, od nichž by se rozhodci neměli možnost odchýlit. Je obsažena možnost vlastní úvahy rozhodců a zohlednění okolností daného případu. Nedotčena zůstává autonomie stran, která má přednost před jakoukoli jinou úpravou. Teprve v případě absence dohody stran by měli rozhodci postupovat v souladu s principem *costs follow the event*, na jehož základě je hlavním kritériem pro určení nákladů řízení úspěšnost stran ve sporu.⁷ Nejedná se přitom o úpravu, z níž by byli rozhodci povinni vycházet za všech okolností a jsou oprávněni zohlednit specifika dané věci. Nelze tedy vyloučit, že rozhodci dospějí k závěru, podle něhož by nebylo přiznání nákladů řízení úspěšné straně vhodné.

ÚPRAVA NÁKLADŮ ŘÍZENÍ V INSTITUCIONALIZOVANÉM ROZHODČÍM ŘÍZENÍ

Při zohlednění výše uvedeného je nutné vyslovit závěr, podle něhož zatímco v mnoha oblastech obsahují procesní pravidla rozhodčích institucí specifickou úpravu, která se může lišit od pravidel *lex arbitri*, což vede k rozdílům mezi rozhodčím řízením vedeným před rozhodčí institucí a rozhodčím řízením *ad hoc*, problematikou stanovení a úhrady nákladů řízení nevykazuje zásadních rozdílů. Dáno je to jejíí obecností, kdy nejsou stanovena jednoznačná pravidla. Tento přístup je jediný správný, když v opačném případě by nezbytně docházelo k situacím, u nichž by striktní aplikace konkrétních pravidel vedla k výsledku, jenž nelze z hlediska sledovaných hodnot považovat za přijatelný. Z tohoto pohledu není reálné stanovit zcela určité pravidlo, které by bylo schopno postihnout a zohlednit veškeré varianty, k nimž může v praxi docházet. To platí zejména v rozhodčím řízení mezinárodním, kde je možné setkat se v jenom řízení s několika právními kulturami, z nichž následně vychází přístup jak stran, tak rozhodců, k otázce náhrady nákladů řízení. Co se týče úprav nejznámějších rozhodčích institucí, základní informace poskytuje následující přehled:

⁶ Fakticky tak dochází k omezení volného uvážení rozhodců, kteří jsou povinni řídit se při rozhodování pravidly určenými stranami.

⁷ Jedná se o základní princip, který posuzování nákladů řízení ovládá. v praxi se z tohoto principu vychází i v případě řízení vedených u institucí, kde toto pravidlo není výslovně zakotveno - ICC Commission report – Decisions on costs in international arbitration, s. 4 [online]. [citované 28. 08. 2019]. Dostupné na: <https://cdn.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2015/12/Decisions-on-Costs-in-International-Arbitration.pdf> [online].

ICC⁸

Dle čl. 38 odst. 4 ICC Rules platí, že náklady řízení musí být určeny v konečném rozhodčím nálezu, přičemž je současně stanoveno, která ze stran tyto náklady ponese, případně v jakém poměru se náklady mezi strany rozdělí. V souladu s následujícím odstavcem může rozhodčí senát přihlídnout k takovým skutečnostem, které považuje za rozhodné, včetně skutečností, v jakém rozsahu každá ze stran vedla rozhodčí řízení efektivním způsobem ve vztahu k času a nákladům. O nákladech, o kterých rozhoduje přímo rozhodčí senát a tato pravomoc není svěřena soudu, mohou rozhodci rozhodnout kdykoli v průběhu řízení.

SCC⁹

Příslušná úprava je stanovena v jeho čl. 50, podle něhož v případě absence dohody stran může rozhodčí senát v konečném rozhodčím nálezu na návrh strany nařídit jedné straně, aby uhradila veškeré přiměřené náklady vzniklé druhé straně, včetně nákladů právního zastoupení, s přihlídnutím k výsledku řízení, příspěví každé ze stran k rychlosti a efektivitě řízení, jakož i k dalším relevantním skutečnostem. Za zmínku stojí, že tato aktuální úprava, která je účinná od 01. 01. 2017, klade nově důraz na jednání stran v průběhu rozhodčího řízení.

LCIA¹⁰

Z uváděných příkladů obsahuje nejpropracovanější pravidla. Ve smyslu čl. 28 pravidel rozhodčího řízení je senát oprávněný rozhodnout rozhodčím nálezem o tom, že veškeré nebo část nákladů právního zastoupení a dalších výloh vzniklých straně mají být uhrazeny druhou stranou. V takovém případě rozhodne o výši těchto nákladů na přiměřeném základě, který považuje za vhodný. Rozhodčí senát není povinen aplikovat sazby nebo postupy pro stanovení takových nákladů používané u obecných soudů nebo jinak platné. Primárně je rozhodováno na základě obecného principu, zohledňujícího relativní úspěch a neúspěch stran v řízení nebo ohledně různých otázek, s výjimkou případů, kdy by rozhodčí senát dospěl k závěru, že za daných okolností by aplikace tohoto obecného principu nebyla dle rozhodčí smlouvy nebo jinak vhodná. Senát může vzít tak v úvahu jednání stran v rozhodčím řízení, včetně jejich součinnosti týkající se časové náročnosti a nákladů rozhodčího řízení a nedostatku jejich součinnosti ústícího v nepřiměřené průtahy a nadbytečné náklady. Zdůrazněna je nutnost takové rozhodnutí odůvodnit. Za ojedinělý lze považovat požadavek, podle něhož jsou strany po zahájení řízení povinny potvrdit svou dřívější dohodu, na jejímž základě by měla jedna ze stran bez ohledu na výsledek sporu hradit část nebo veškeré náklady. Je výslovně požadováno, aby strany písemně potvrdily svůj souhlas s tímto řešením, které lze jinak považovat za neodpovídající obecným principům spravedlnosti.

⁸ Mezinárodní rozhodčí soud Mezinárodní obchodní komory.

⁹ Rozhodčí institut Stockholmské obchodní komory.

¹⁰ Londýnský soud pro mezinárodní arbitráž.

SCAI¹¹

Ustanovení čl. 38 obsahuje poměrně přesné vymezení nákladů rozhodčího řízení, což je v porovnání s jinými pravidly spíše výjimečné. Následující čl. 39 vymezuje pravidla pro stanovení odměny rozhodců. Stejně jako v ostatních případech platí, že náklady rozhodčího řízení nese v zásadě ta strana, která neměla úspěch. Rozhodčí senát však může dle čl. 40 jakékoli náklady rozhodčího řízení rozdělit mezi strany, jestliže považuje takové rozdělení s přihlédnutím k okolnostem případu za odůvodněné. Ve vztahu k nákladům právního zastoupení může rozhodčí senát s přihlédnutím k okolnostem případu svobodně rozhodnout o tom, která strana tyto náklady ponese, nebo je může mezi strany rozdělit, jestliže to považuje za odůvodněné.

DIS¹²

Taktéž v tomto případě je v čl. 32 proveden výčet nákladů rozhodčího řízení, o nichž má být rozhodováno. Oproti právě citované úpravě SCAI je ale jedná o výčet pouze demonstrativní. Specificky je upravena možnost vydání rozhodnutí o nákladech kdykoliv v průběhu rozhodčího řízení. Pro rozhodování platí, že senát rozhoduje dle svého uvážení. Zohlední přitom veškeré okolnosti případu, které považuje za rozhodné. Zvláště může zohlednit výsledek řízení a efektivnost vedení řízení stranami. Oproti jiným rozhodčím institucím se jedná o úpravu, která je stručná. Vyhovuje ale všem požadavkům a naopak poskytuje rozhodcům dostatečnou míru flexibility.

VIAC¹³

Na základě čl. 38 stanoví při skončení rozhodčího řízení rozhodci na návrh kterékoliv ze stran v rozhodčím nálezu ohledně věci samé nebo ve zvláštním rozhodčím nálezu náklady jak soudu, tak stran. Náklady stran jsou uvedeny v čl. 44 pravidel rozhodčího řízení. Rozhodci dále stanoví, kdo ponese náklady řízení, nebo v jakém poměru budou tyto náklady řízení rozděleny. Pokud strany nesjednaly nic jiného, rozhodují rozhodci o nákladech na základě svého volného uvážení. Jednání stran stejně jako jejich zástupců a zejména jejich přínos k efektivnímu vedení řízení a procesní ekonomii může být přitom při rozhodnutí vztah do úvahy.

Jak je vidět, tak přestože jednotlivé rozhodčí instituce kladou akcent na rozdílné aspekty, vycházejí jejich pravidla ze stejných doktrinárních východisek, která lze zobecnit. V první řadě se jedná o akcent vlastní aktivitu stran. Tak, aby mohlo dojít k přiznání náhrady nákladů řízení, je požadován odpovídající návrh strany.¹⁴ Kromě toho je kladen důraz na autonomii stran, kdy rozhodci mají povinnost respektovat dohodu, která jim je stranami předložena, a jsou jí vázáni. Výjimku by mohli představovat situace, kdy

¹¹ Zde je odkazováno na Švýcarská pravidla pro rozhodčí řízení v mezinárodních sporech (Švýcarská pravidla) Rozhodčího institutu obchodních komor Švýcarska.

¹² Německá instituce pro rozhodčí řízení (Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit e.V.).

¹³ Vídeňské mezinárodní rozhodčí centrum.

¹⁴ Jako příklad může sloužit situace v Rakousku, kde § 609 rakouského civilního soudního řádu, který předpokládá, že ze strany rozhodců bude otázka nákladů řešena *ex officio*. Oproti tomu tzv. Vídeňská pravidla (tj. pravidla rozhodčího řízení před VIAC) počítají s výslovným návrhem strany.

by dohoda stran odporovala kogentní úpravě *lex fori arbitri* nebo by přímo odporovala veřejnému pořádku. Na tomto místě je nutné zdůraznit, že se nemusí jednat jen o *ordre public* v místě rozhodčího řízení, ale také v místě případného výkonu rozhodčího nálezu. Tento rozpor s veřejným pořádkem by sice nevedl k automatické nemožnosti aplikace dohody v rozhodčím řízení, je teoreticky možné, aby se strana následně bránila výkonu rozhodnutí, jímž by jí byla povinnost k úhradě nákladů stanovena.

Ani v tomto případě nelze vytýčit konkrétní prvky dohody, kde by bylo možné automaticky dovozovat rozpor s veřejným pořádkem. Ilustrovat to lze na příklady dohody, v jejímž rámci by se strany dohodly na tom, že veškeré náklady ponese pouze jedna ze stran, a to i pokud by byla v řízení úspěšná. Zatímco v Rakousku by taková dohoda neobstála,¹⁵ jestliže by se řízení konalo před LCIA, lze z jeho pravidel naopak dovodit její přípustnost za předpokladu, že s ní strana v průběhu řízení vysloví souhlas.

Není dána povinnost, aby taková dohoda tvořila součást rozhodčí smlouvy, ba dokonce není nezbytné, aby k jejímu uzavření došlo ještě před zahájením rozhodčího řízení. Jestliže je převážná část takových dohod uzavřena dopředu, je to dáno praktickými důvody. Jen těžko lze totiž očekávat ochotu stran k uzavření takové dohody za situace, kdy bude mezi stranami probíhat spor. K aplikaci dohody je samozřejmě nezbytné její platné uzavření dle práva rozhodného pro takovou smlouvu (které se nemusí nezbytně shodovat s *lex fori arbitri*). Každá ze stran má samozřejmě právo dovolávat se neplatnosti dohody o nákladech řízení, tak jak to může činit v případě rozhodčí smlouvy.

V neposlední řadě je vycházen z maximální autonomie rozhodců tam, kde strany na možnost uzavření odpovídající dohody rezignují. Oproti civilnímu řízení mohou rozhodci zohlednit jakékoli skutečnosti, které pro alokaci nákladů řízení považují za relevantní. Rozhodci mají dostatečný prostor k reakci na specifika konkrétní věci. Tato široká pravomoc rozhodců neznamená ale a nemůže znamenat libovůli v jejich rozhodování. Tato diskrece je naopak vyvážena požadavkem na důsledné odůvodnění rozhodnutí o nákladech. Obvykle platí, že i toto rozhodnutí lze stejně jako rozhodčí nález napadnout.¹⁶

Oprávnění rozhodců je nezbytné chápat i v návaznosti na efektivitu řízení. Kritériem, které je stále častěji využíváno, je procesní postup stran v řízení. Tento princip je možné chápat jako snahu o přiblížení rozhodčího řízení jeho primárním funkcím, kterými je rychlé projednání a rozhodnutí sporu (Fry, 2010). Může být zohledněno, zda přednesy a návrhy stran míří striktně k věci nebo zda má naopak strana tendenci učinit předmětem řízení větší množství nesouvisejících otázek a / nebo vznáší na první pohled neopodstatněné návrhy a námítky. Stejně tak se za obvyklé kritérium považuje chování a přístup stran ve vztahu k ukládaným procesním povinnostem. Rozhodcům současně nic nebrání v tom, aby strany dopředu upozornil, že a jakým způsobem hodlá svých diskrečních oprávnění využít, což může ve svém důsledku vést k dobrovolné úpravě jednání stran a zabránění zbytečným průtahům v řízení.

Kromě chování stran je důraz kladen na přiměřenost nákladů, jejichž náhrada je uplatňována. Aniž by byly strany jakkoli omezovány ve volbě právního zastoupení, pochybnosti mohou vyvstat v případech, kdy je i ve zcela jednoduché věci, kde navíc není dána vysoká hodnota předmětu řízení, a přesto si strana zvolí specializovanou mezinárodní kancelář s nadstandardními sazbami. Stejně tak se může jednat o případ, kdy

¹⁵ Rozhodnutí rakouského Nejvyššího soudního dvora (OGH), sp. zn. 4 Ob 37/01x, ze dne 03. 04. 2001.

¹⁶ Například rozhodnutí OLG München ze dne 21. 06. 2012, sp. zn. 34 Sch 4/12.

se ústního jednání, při němž nejsou plánovány svědecké výslechy, ani není dán rozsáhlý spisový materiál, účastní celý tým kanceláře zastupující stranu a nárokovány jsou náklady spojené s účastí všech osob, třebaže jejich přítomnost nebyla nezbytná. Zohledněn může být i sjednaný způsob odměňování. Za předpokladu, že není sjednána zjevně nepřiměřená sazba, bývá akceptováno účtování na základě časové náročnosti. Stejně tak bývá akceptováno stanovení nákladů právního zastoupení v souladu s odpovídajícím tarifem, u něhož bývá přiměřenost dokonce presumována (Fasching, 2007).¹⁷ Vyloučeny nejsou ani jiné způsoby odměňování, například odměna podílová. U nich musí ovšem strana vždy jednoznačně prokázat, že její výše není nepřiměřená a zásadně navýšená oproti tonu, jestliže by byla kalkulována obvyklým způsobem.

Rozhodci také diferencují mezi jednotlivými druhy nákladů. V první řadě se jedná o rozdíl mezi náklady vzniklými stranám a náklady týkajícími se rozhodčí instituce, před kterou je řízení vedeno. Mezi ně se počítají zejména poplatek za rozhodčí řízení¹⁸ a náklady rozhodců, tj. jejich odměna a náklady spojené s jejich účastí u jednání (cesta a ubytování), jakož i jiných procesních úkonů, v souvislosti s nimiž vzniknou náklady. Důvodem pro tento postup je rozdílná povaha těchto nákladů, když náklady rozhodčí instituce nemají strany *de facto* možnost ovlivnit, zatímco u jejich vlastních nákladů je vycházeno z toho, že se do značné míry jedná o volbu stran. Může tedy dojít k situaci, kdy strana, která ve sporu podlehla, je povinna nést veškeré náklady vyčíslené v souladu s odpovídající úpravou rozhodčí institucí, zatímco část svých nákladů je povinna nést ze svého.

Zde lze spatřovat rozdíl mezi institucionálním rozhodčím řízením a rozhodčím řízením *ad hoc*. Rozhodčí instituce poskytují rozhodcům nikoli zanedbatelný administrativní servis, s čímž jsou na druhou stranu spojeny zvýšené náklady. Tím ne má být řečeno, že by rozhodčí instituce záměrně koncipovaly své sazebníky nákladů tak, aby byly strany znevýhodněny a byly nuceny nést neodpovídající náklady. Naopak přiměřenost nákladů je dosahováno kontrolou nákladů uplatňovaných rozhodci ze strany rozhodčí instituce, která nemá v tomto směru žádné vlastní zájmy a naopak je jejím cílem, aby strany neměly důvod rozporovat nepřiměřené náklady rozhodců. Z objektivních důvodů budou tyto náklady ale vždy vyšší. Strana přitom nemá možnost konstatovat, že o tyto služby, resp. způsob vedení řízení, nemá zájem a nechce nést náklady s nimi spojené. V rozhodčím řízení *ad hoc* lze oproti tomu vymezit náklady, které jsou strany připraveny uhradit. Na druhou stranu je na rozhodci, aby zvážil, jaký okruh administrativních povinností je ochoten nést a zda náklady s nimi spojené odpovídají a lze je pokrýt z odměny, na niž jsou strany ochotny přistoupit.¹⁹

Rozhodování o nákladech řízení může být odlišné také v návaznosti na různá stadia řízení. Úspěch stran ve sporu nebývá poměřován pouze výrokovou částí rozhodčího nálezu. Používány jsou i další metody. Skládá-li se žalobní nárok z více samostatných částí, bývá individuálně poměřován úspěch ohledně jednotlivých vznesených nároků.

¹⁷ Vychází se z toho, že v praxi by nemělo docházet k situacím, kdy by odměna právního zástupce kalkulovaná na základě tarifu zásadně převyšovala odměnu dle časové náročnosti a bylo by ji rak možno označit za nepřiměřenou.

¹⁸ Který zahrnuje zejména veškeré administrativní náklady, jakož i odměna rozhodců.

¹⁹ V úvahu přichází jak sjednání celkové odměny, která v sobě již bude zahrnovat veškeré náklady rozhodce a stejně tak je možná varianta, kdy bude samostatně vymezena odměna spojená s projednáním a rozhodnutím věci a strany se současně zaváží nést specifikované náklady (bez dalšího nebo bude případně sjednán způsob jejich odsouhlasení).

Toto analogicky platí taktéž pro oddělitelné části řízení, v nichž se jedná o různých otázkách. Jako příklad lze uvést situaci, kdy rozhodci sice nepřisvědčili argumentaci strany po meritorní stránce, tato se ale úspěšně ubránila vznesené námitce nedostatku arbitrability sporu. Takové straně budou přiznány náklady za tuto část řízení, zatímco ona sama bude nucena nahradit druhé (úspěšné) straně náklady týkající se meritorního projednání věci. I tuto část je možné dále dělit podle jednotlivých argumentů, jež byly v průběhu řízení projednávány. Opět se jedná o způsob, jakým mohou rozhodci ovlivňovat efektivitu řízení. Cílem je zabránit, aby strany do řízení vnášely a učinily jeho předmětem otázky, které sice teoreticky mohou mít k předmětu řízení nějaký vztah, současně lze ale dovést, že se v kontextu řízení jedná o argumenty zcela nepřijatelné a obstrukční, jejichž účelem jsou obstrukce a nucení druhé strany vynakládat náklady a úsilí na jejich vyvrácení. Jednat takto může i strana, která byla ve sporu nakonec úspěšná a náležela by jí jinak náhrada nákladů řízení.

Možnost nepostupovat v souladu s principem *costs follow the event* je využívána taktéž v případě komplexních sporů, jejichž právní posouzení není jednoznačné. Není dán úmysl strany, která ve sporu podlehne, porušovat záměrně sjednané závazky a vyhýbat se plnění z nich vyplývajících povinností. Naopak je možné dospět k závěru, že jiný právní názor byl zastáván a strana uplatňovala z něj vyplývající práva legitimně.

SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO

Úprava německého ZOP požaduje, aby o nákladech řízení bylo rozhodnuto nálezem. Vyloučeno je využití jiné formy rozhodnutí. Pokud není z nějakého důvodu rozhodnutí o nákladech součástí rozhodčího nálezu, kterým bylo meritorně rozhodnuto, přichází v úvahu rozhodnutí prostřednictvím doplňujícího nálezu dle § 1058 odst. 1 bod 3 ZPO samostatným rozhodčím nálezem, jehož vydání umožňuje § 1057 odst. 2 ZPO (Rauscher, 2008). Doktrína se k této otázce staví jednoznačně a jinou formu rozhodnutí odmítá, je ale odkazováno na judikaturu, která nemusí být v tomto ohledu zcela jednoznačná. Není tak zřejmé, do jaké míry by stačilo usnesení v případě, že řízení nekončí vydáním rozhodčího nálezu.²⁰ Je zdůrazněno, že rozhodci nejsou oprávněni rozhodovat o své vlastní odměně, když takový postup by byl chápán jako rozhodování ve vlastní věci, který je nepřijatelný a v rozporu s veřejným pořádkem (Rauscher, 2008). Je nutné konstatovat, že tento problém vzniká fakticky jen v případě rozhodčího řízení *ad hoc*, a to jen za předpokladu, že mezi stranami nedojde k uzavření odpovídající, která by výši odměny stanovila. V takovém případě jsou rozhodci oprávněni o povinnosti k úhradě odměny, na jejíž určení nemají vliv, rozhodnout (Rauscher, 2008). V řízení před rozhodčí institucí nemůže tato varianta nastat, když rozhodci na určení své odměny nemají vliv a tato je transparentně stanovována ze strany rozhodčí instituce.

Chybí-li dohoda o výši odměny rozhodce, neobsahuje německá úprava specifické řešení. Analogická aplikace pravidel stanovujících výši odměny advokátů je výslovně

²⁰ V České republice byla s ohledem na výjimečné okolnosti dovozena možnost přezkumu usnesení, kterým bylo ukončeno rozhodčí řízení a současně bylo rozhodnuto, že žalující strana nese poplatek za rozhodčí řízení ze svého – nález Ústavního soudu ČR nálezem sp. zn. I. ÚS 1794/10 ze dne 16. 07. 2013. Dané rozhodnutí se ale týkalo výhradně možnosti přezkumu, která byla v individuálním případě dovozena přesto, že bylo rozhodnuto ve formě usnesení. Nelze je interpretovat tak, že by obecně připouštělo možnost ukládat povinnosti vztahující se k nákladům řízení usnesením.

vyloučena (Böckstiegel, 2007). Výše odměny se stanoví dle § 612 nebo § 632 BGB²¹ v závislosti na tom, zda je vztah mezi rozhodcem a stranami považován za příkazní smlouvu nebo za smlouvu o dílo (Böckstiegel, 2007). Rozhodnutí o nákladech řízení musí obsahovat přesné částky, k jejichž úhradě jsou strany povinny. Z toho je současně dovozeno oprávnění rozhodců stanovit hodnotu předmětu řízení (Baumbach, 2013). Úhrada zálohy na náklady rozhodčího řízení může být předmětem přezkumu a strany jsou aktivně legitimovány (za předpokladu, že o vrácení nerozhodnou sami rozhodci), domáhat se náhrady rozdílu oproti fakticky vyčísleným nákladům (Böckstiegel, 2007).

RAKOUSKO

Obdobně jako v Německu se i v Rakousku doktrína podrobně zabývá charakterem rozhodnutí o nákladech řízení. V této souvislosti je upozorňováno na problémy, které mohou vzniknout v návaznosti na náklady, které nevznikají stranám, nýbrž rozhodcům, potažmo rozhodčím institucím. Rozhodčí nález představuje závazný vykonatelný titul mezi stranami. Nemůže ale působit ve vztahu k třetím osobám, zde konkrétně rozhodcům a / nebo rozhodčí instituci.²² Pro tyto tedy může působit maximálně jako titul nároku. V případě, kdy by strana svůj závazek řádně a včas neuhradila, muselo by dojít k zahájení samostatného civilního řízení, kde by byl nárok rozhodci / rozhodčí institucí vymáhán (Fasching, 2007).

Není již řešena otázka, do jaké míry by bylo možné v takovém civilním řízení přezkoumávat výši nákladů, jejichž úhrada byla straně uložena. Přestože by se to nabízelo a nesouhlas s vyčíslením nákladů lze považovat za hlavní příčinu, proč strana odmítá svou povinnost splnit, je nutné daný extenzivní výklad odmítnout. Po formální stránce by musela být založena pravomoc obecného soudu kalkulací nákladů v civilním řízení přezkoumávat. Na tomto principu je potřebné trvat o to více, kdy je strana oprávněna využít v případě nesouhlasu s rozhodnutím o nákladech právním prostředků dostupných k napadení rozhodčího nálezu jako takového. Ostatně v případě, kdy proti němu nebudou uplatněny dostupné prostředky, stane se rozhodčí nález konečným. Na tom nic nemění ani fakt, že ve vztahu k rozhodcům / rozhodčí instituci nepředstavuje vykonatelný titul. Z větší části se jedná o akademickou debatu. V praxi je daný problém řešen požadavkem na složení odpovídající zálohy stranami (Fasching, 2007). Tato je obvykle stanovena ve výši, kdy nehrozí, že by některé z nákladů rozhodčího řízení nebyly pokryty. Za přípustné se považuje odmítnutí projednání věci, pokud strana požadovanou zálohu nesloží.

Zohlednit je ale nutné další aspekt. Lze souhlasit s tím, že závazek k úhradě zálohy sjednaný v rozhodčí smlouvě není pouze procesní povahy, ale představuje hmotněprávní (substantivní) závazek dotčené strany (Schwarz, 2009). Stejně tak odpovídá tvrzení, podle

²¹ Německý občanský zákoník – zákon BGBI. I S. 42, 2909; 2003 I S. 738, ve znění pozdějších předpisů.

²² Daný závěr je založen na argumentaci, podle níž rozhodci vznikem závazkového vztahu mezi nimi a stranami nepřístupují k rozhodčí smlouvě, která je podkladem pro vydání rozhodčího nálezu. Jedná se o výraz doktríny, podle níž se striktně rozlišuje mezi rozhodčí smlouvou stran a tzv. smlouvou o rozhodci, jejímž prostřednictvím rozhodce souhlasí s převzetím mandátu a dochází k vymezení vzájemných práv a povinností rozhodce a stran. Je poté na rozhodci, aby trval na tom, že daná smlouva bude obsahovat úpravu zajišťující úhradu nákladů řízení, včetně nezbytné zálohy. Mezi stranami a rozhodčí institucí neexistuje poté již vůbec žádný vztah, na jehož základě by se rozhodčí instituce mohla dovolávat vykonatelnosti rozhodčího nálezu.

něhož uzavřením smlouvy ve prospěch rozhodčí instituce strany i bez výslovné zmínky souhlasí s aplikací příslušných procesních pravidel (Schwarz, 2009).²³ Zatímco pravidla rozhodčích institucí povinnost k úhradě zálohy vesměs obsahují a nevznikají v tomto směru problémy, lze dovodit, že v rozhodčím řízení *ad hoc* bude záležet na konkrétním obsahu smlouvy mezi rozhodcem a stranami. Jen stěží by bylo možné dovozovat implicitní povinnost stran k poskytnutí zálohy v případě, kdy pro takový postup neexistuje žádný podklad. Za situace, kdy je v rozhodčím řízení dlouhodobě akcentována povinnost stran za profesionální jednání a ochranu svých zájmů, je nezbytné klást ty samé nároky i na rozhodce *ad hoc*. Není žádný důvod, proč by nedostatečné zajištění úhrady nákladů řízení nemělo mít za následek nutnost jejich vymáhání civilní cestou.

ANGLIE

Z pohledu anglické úpravy představované Arbitration Act 1996 se objevuje zajímavá otázka, která je dlouhodobě řešena také v České republice, a to vztah *lex arbitri* a procesní úpravy aplikovatelné v řízení před civilními soudy. Přestože anglickou úpravu lze považovat v porovnání s jinými za komplexní, je postavena na obecných principech zohledňujících individuální okolnosti projednávané věci. Je tak na rozhodcích, jakým způsobem oprávněnost nákladů a jednání stran vyhodnotí. Dle některých názorů je za vhodný prostředek k eliminaci rizika zrušení rozhodnutí o nákladech při jeho přezkumu považován postup dle pravidel uplatnitelných v civilním řízení (Harris, 2007). Jakkoli lze v tomto argumentu spatřovat logiku, minimálně v tom smyslu, že soud by považovat za vadné rozhodnutí, které by bylo vydáno přesně na základě kritérií, jež ten samý soud sám užívá, je nutné upozornit na rozhodnutí *Fence Gate Limited v. NEL Construction Ltd.* [2001] 1 All ER (D) 214, kde soud dopěl k závěru, že pravidla civilního řízení se před rozhodci neuplatní.²⁴ Platí, že rozhodce nemůže při rozhodování o nákladech řízení vycházet ze skutečností, s nimiž nebyly strany seznámeny a neměly možnost se k nim vyjádřit. Opačný postup by byl v rozporu s principy spravedlnosti a nestrannosti.²⁵

Zajímavý je rozdíl mezi zákonnou úpravou a úpravou LCIA ve vztahu k dohodě stran o tom, že náklady řízení ponese bez ohledu na výsledek jedna z nich. Zatímco LCIA požaduje potvrzení existující dohody v tomto smyslu v průběhu rozhodčího řízení, Arbitration Act 1996 v ustanovení čl. 60 prohlašuje takovou dohodu za platnou jen tehdy, pokud dojde k jejímu uzavření teprve po vzniku sporu.²⁶ Formálně tedy není možné uzavření takové dohody jako součást rozhodčí smlouvy. V praxi by ale neměl tento

²³ V rozsahu, v jakém nedojde v rámci smluvní autonomie k nahrazení takové úpravy dohodou stran. Ustanovení o nákladech řízení je ale v tomto směru nutné považovat za kogentní s tím, že strany se od něj nemohou odchýlit.

²⁴ Na druhou stranu ve věci *Kastor Navigation Co Ltd. v. AGF MAT* [2004] 2 Lloyd's Rep. 118 byla absolutní závaznost daných pravidel zpochybněna i ve vztahu k samotnému civilnímu řízení. Přestože nebylo zpochybněno, že teoreticky může být přijatelný výsledek, kdy úspěšná strana bude povinna nahradit náklady (část nákladů) straně neúspěšné, byl rozporován přístup soudce, který náklady alokoval způsobem obvyklým v rozhodčím řízení, kdy je posuzována odděleně úspěšnost stran v jednotlivých fázích řízení, resp. ve vztahu ke konkrétním otázkám.

²⁵ *Gbangbola v. Smith & Sherriff Ltd.* [1998] 3 All ER 730.

²⁶ Vznikem sporu nemusí být nezbytně formální zahájení řízení. Pro účely Arbitration Act 1996 se může jednat o vědomí o existenci sporu, tak aby si strana mohla vytvořit názor, pokud jde o jeho možný průběh a výsledek.

formulační rozdíl způsobovat problémy. V obou případech musí dotčená strana vyjádřit připravenost nést náklady řízení nikoli ve chvíli, kdy se jedná jen o teoretickou možnost, ale při vědomí existence sporu a reálné možnosti, že tuto svou povinnost bude muset plnit.

ODMĚNA ROZHODCE

Národní úpravy *lex arbitri* až na výjimky²⁷ nárok rozhodce na odměnu výslovně nezmiňují, byť tento nárok není obecně zpochybňován (Born, 2009). V případě řízení ad hoc je sjednání odměny součástí dohody mezi rozhodcem a stranami a v plném rozsahu se uplatní smluvní autonomie. Veškerá jednání by měla probíhat maximálně transparentně, se zohledněním zákazu ex parte komunikace se stranami a obecně rovného postavení stran (Born, 2009). Je dána široká diskrece při určení způsobu kalkulace odměny. Z pohledu rozhodce je preferovaným způsobem odměna závislá na časové náročnosti. Vyloučit nelze ani náhradní způsoby jejího určení, kterými může být dohoda na fixní částce nebo se výše odměny může odvíjet od hodnoty předmětu sporu. Obě řešení představují pro rozhodce riziko. V okamžik sjednání odměny nemusí být k dispozici informace o komplexnosti sporu a ani nelze předvídat jednání stran v průběhu řízení a tedy náročnost projednání věci. Ani hodnota předmětu sporu nevypovídá nic o jeho složitosti. Spor o vysokou částku, v němž se jedná o úhradu jednoznačně dodaného zboží vysoké hodnoty, nemusí (nejsou-li vznášeny další námitky) představovat větší problém, zatímco spor o minimální částku s sebou může přinášet celou řadu složitých právních problémů.²⁸

V řízení před rozhodčí institucí nemá rozhodce možnost výši své odměny ovlivnit. Způsob jejího určení je obvykle stanoven předpisy dané rozhodčí instituce. Souhlasem se zápisem na listinu rozhodců tento souhlasí s danými pravidly. Výše odměny je typicky určována určitým rozmezím. Konkrétní částku odměny poté stanoví rozhodčí instituce. V poslední době lze pozorovat trend, kdy je zejména posuzována efektivnost postupu rozhodců a snížením odměny je penalizováno jakékoli prodlení s vydáním rozhodčího nálezu. Čl. 38 odst. 2 ICC Rules dokonce umožňuje, aby bylo možné v případě specifických okolností stanovit odměnu rozhodce mimo rámec pravidel.

POUŽITÉ PRAMENY

1. BAUMBACH, A. - LAUTERBACH, W. - ALBERS, J. – HARTMANN, P. 2013. *Zivilprozessordnung: mit FamFG, GVG und anderen Nebengesetzen*. 77., neu bearbeitete Auflage. München: C.H. Beck, 2013. ISBN 9783406630071.
2. BORN, G. 2009. *International Commercial Arbitration*. North, Central, and South America: Aspen Publishers, 2009. ISBN 9789041127594.
3. BÖCKSTIEGEL, K.-H. - KRÖLL S. – NACIMIENTO, P. 2007. *Arbitration in Germany: The Model Law in Practice*. Austin: Wolters Kluwer Law & Business. 2007. ISBN 9789041127181.

²⁷ Například Arbitration Act 1996, Born dále odkazuje na Itálii, Singapur, Švédsko, Finsko a Japonsko. V některých úpravách tvoří tento nárok součást nákladů řízení – Argentina, Španělsko (Born, 2009).

²⁸ Je otázkou, zda se stranám za těchto podmínek vyplatí při zohlednění nákladů spor vést.

4. BÜHLER, M. *The Guide to Damages in International Arbitration*. Global Arbitration Review. [online]. [citované 24. 08. 2019]. Dostupné na: https://globalarbitrationreview.com/chapter/1076624/costs_
5. FASCHING, H. W. – KONECNY, A. 2007. *Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen - Band IV/2*. 2. vyd. Wien; MANZ, 2007. ISBN 9783214043960.
6. FRY, J. – GREENBERG, S. – MAZZA, F. 2012. *The Secretariat's Guide to ICC Arbitration*. Paris: ICC Publication 729, 2012. ISBN 978-92-842-0136-5.
7. HARRIS, B. – PLANTEROSE, R. – TECKS, J. 2007. *The Arbitration Act 1996: A Commentary*. 4. vyd. Malden, MA: Blackwell Pub. in association with the Chartered Institute of Arbitrators, 2007. ISBN 9781405139960.
8. RAUSCHER, T. - WAX, P. – WENZEL, J. 2008. *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung (ZPO) §§ 946 – 1086*. 3. vyd. München: C. H. Beck, 2008. ISBN 9783406552939.
9. SCHWARZ, T. - KONRAD, Ch.-W. 2009. *The Vienna Rules: A Commentary on International Arbitration in Austria*. Kluwer Law International BV, 2009, ISBN 9789041123442.
10. WOLFF, R. 2013. – Chapter 13, Part VII: Rights and Duties of Arbitrators. In *Arbitration in Switzerland: The Practitioner's Guide*, Arroyo M. (ed)., Kluwer Law International: s. 1419 - 1432. [online]. [citované 26. 08. 2019]. Dostupné v databázi Kluwer Arbitration.

KONTAKT NA AUTORA

tereza.profeldova@ablegal.cz

Západočeská univerzita v Plzni, Právnická fakulta

Sady Pětatřicátníků 14

306 14 Plzeň

Česká republika